

آسیب شناسی قانون بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث مصوب ۱۳۹۵ در خصوص پرداخت دیه به اتباع خارجی غیر مجاز و ارائه پیشنهادات

اصلاحی

جلال شهریاری

کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

چکیده

کشورمان ایران دارای اتباع مختلفی به ویژه از شرق و غرب آسیاست. اگر نگاهی به آمار و ارقام بیندازیم متوجه می شویم که چه درصد بالایی از اتباع کشور افغانستان، چین و ... در میهن ما مشغول امرار معاش و کار هستند. اینکه فرد مصدوم اتباع کدام کشور است، تفاوتی وجود ندارد. اگر او در تصادف خسارت های جانی و مالی دیده و دارای کارت تابعه باشد، بیمه باید خسارت را جبران کند. البته از آنجا که بیشتر اتباع خارجی کشور اهل کشور افغانستان هستند، از این رو نرخ تصادف با اتباع افغانستان بیشتر است؛ اما هیچ تفاوتی در بیمه آنها وجود ندارد. با داشتن بیمه شخص ثالث، زمانی که با شخص دیگری تصادف می کنید و آنها نیز متضرر می شوند، بیمه ثالث به جبران خسارات وارده می پردازد. در بیمه شخص ثالث راننده شخص اول است و شخصی که با آن تصادف می کنیم، شخص سوم یا ثالث است. این شخص سوم هم می تواند ایرانی باشد و هم غیر ایرانی. در واقع قانون تصادف با اتباع خارجی باید برای همه اجرا شود. به دلیل تبعات حوادث رانندگی و آثار زیانبار این حوادث، قانونگذار برای حمایت از زیاندیدگان در سال ۶۳۱۱ قانون «بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث» را تصویب کرد. قانون «اصلاح قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل اشخاص ثالث» در سال ۶۳۳۱ بعد از گذشت ۱۰ سال از قانون بیمه شخص ثالث مصوب سال ۶۳۱۱ به صورت آزمایشی و پنجساله تصویب شد. قانونگذار در راستای حمایت از شرکتهای بیمه و جلوگیری از زیاندهی آنها، حمایت از زیاندیدگان و تضمین پرداخت خسارات وارده به آنها و همچنین تقویت جنبه بازدارندگی بیمه، قانون «بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه» را در تاریخ ۶۳۳۲/۲/۲۰ تصویب کرد. این قانون مانند قانون اصلاحی ۶۳۳۱ نوآوریهای زیادی دارد. سؤال اصلی مقاله این است که نوآوریهای قانون جدید در مقایسه با قانون اصلاحی ۶۳۳۱ چیست.

واژه‌های کلیدی: آسیب شناسی، قانون بیمه اجباری، خسارات وارد شده، به شخص ثالث، مصوب ۱۳۹۵، پرداخت دیه، اتباع خارجی، غیر مجاز، و ارائه پیشنهادات اصلاحی

مقدمه:

قانون «بیمه اجباری خسارات وارد شده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه سال ۶۳۳۲» «با حذف عبارت» مسئولیت مدنی دارنده» از عنوان قانون و همچنین تکلیف شرکتهای بیمه و صندوق به پرداخت خسارت به اشخاص زیان دیده حتی در مقابل حوادث رانندگی بر اثر قوف قاهره، شرایط مسئولیت اشخاص مسئول را از قانون بیمه مجزا کرده است. قانون مذکور نوآوریهای زیادی در زمینه تقویت بازدارندگی بیمه مثل باز یافت خسارت، حمایت از بیمه گذار از جمله حذف الحاقیه، و حمایت از بیمهگران از جمله عدم تکلیف به ارائه خدمات بیمه را مقرر کرده است. هر چند قانونگذار مقررات مختلفی برای تقویت جنبه بازدارندگی وضع کرده است، ولی همانطور که حوادث رانندگی نیاز به مقررات ویژه دارد، شرایط و قواعد مربوط به مسئولیت مدنی اشخاص درگیر در حوادث رانندگی نیز نیاز به مقررات ویژه دارد، قانون جدید با حذف مسئولیت دارنده و ارجاع شرایط مسئولیت به قواعد عمومی ممکن است باعث ناکارآمد شدن مقررات بیمه شود. با داشتن بیمه شخص ثالث، زمانی که با شخص دیگری تصادف می کنید و آن ها نیز متضرر می شوند، بیمه ثالث به جبران خسارات وارده می پردازد. در بیمه شخص ثالث راننده شخص اول است و شخصی که با آن تصادف می کنیم، شخص سوم یا ثالث است. این شخص سوم هم می تواند ایرانی باشد و هم غیر ایرانی. در واقع قانون تصادف با اتباع خارجی باید برای همه اجرا شود. یکی دیگر از مهم ترین و بهترین پوشش های بیمه شخص ثالث، جبران خسارت های مالی است که به وسیله نقلیه شخص سوم وارد می شود. به زبان ساده تر هرگونه خسارتی که به ماشین یا موتور شخص سوم در تصادف وارد می شود، بوسیله شرکت بیمه جبران خواهد شد. قیمت بیمه شخص ثالث هر سال از سوی سازمان بیمه مرکزی اعلام می شود، به همین دلیل نمی توان عدد ثابت و دقیقی را برای آن اعلام کرد. موارد زیر بیشترین تاثیر را به صورت سالیانه روی قیمت بیمه شخص ثالث دارند:

۱. تخفیف بیمه شخص ثالث

۲. داشتن جریمه دیرکرد بیمه شخص ثالث

۳. تعهد مالی انتخابی

۴. نوع و کاربری ماشین

به صورت کلی مبلغ حق بیمه با توجه به دبه مرد در ماه های حرام اعلام می شود. با توجه نوع کاربری خودرو مانند تاکسی یا آمبولانس به دلیل اینکه ریسک بیشتری دارند امکان افزایش نرخ نیز برای این دسته بیشتر وجود دارد.

بیان مسئله:

در قانون اصلاحی ۱۳۸۷ تغییرات زیادی از جمله محدود کردن دایره اشخاص ثالث، برابری دیه زن و مرد و ... نسبت به قانون سال ۱۳۴۷ ایجاد شده بود. قانون جدید سال ۱۳۹۵ نیز نوآوریهای متعددی نسبت به قانون اصلاحی ۱۳۸۷ دارد. به طور مثال، بر طبق تبصره ۳ ماده ۸ قانون جدید خسارت مالی ناشی از حوادث رانندگی صرفاً تا میزان خسارت متناظر وارده به گرانترین خودروی متعارف از طریق بیمهنامه شخص ثالث و یا مقصر حادثه قابل جبران خواهد بود. به موجب تبصره ۱ همان ماده، منظور از خودروی متعارف خودرویی است که قیمت آن کمتر از پنجاه درصد سقف تعهدات بدنی که در ابتدای هر سال مشخص میشود، باشد. عالوهبراین، نوآوریهای متعددی در زمینه های مختلف دارد: از جمله تغییر مبنای مسئولیت شرکتهای بیمه، تقویت جنبه بازدارندگی قانون، پیشبینی مقررات حمایتی از حقوق بیمهگذاران، بیمهگران و اشخاص ثالث و وضع مقررات جدید در زمینه تسهیل پرداخت خسارت. بنابراین، به شرح ذیل، قانون جدید با قانون اصلاحی ۱۳۸۷ مقایسه و مهمترین

نوآوریهایی آن مورد بررسی قرار میگیرد. نوآوری قانون جدید، ابهام سابق را برطرف کرده است، ولی از این جهت که شرایط مسئولیت را به قواعد عمومی ارجاع داده است، ایراد دارد؛ زیرا همانطور که حوادث رانندگی نیاز به مقررات ویژه دارد، شرایط و قواعد مربوط به مسئولیت مدنی اشخاص درگیر در حوادث رانندگی نیز نیاز به مقررات ویژه دارند. به بیان دیگر، بیمه مسئولیت مدنی بدون تحول مسئولیت مدنی ابزار کارایی برای جبران خسارت نخواهد بود. در تمام کشورهای دنیا قوانین شهروندی و کشوری برای اتباع آن کشور و اتباع خارجی در تصادفات مغایرت دارد، ایران نیز از این قاعده جدا نیست. همانقدر که خود تصادف غیرقابل پیش بینی است اینکه از شانس مان با چه فردی هم تصادفی کنیم قابل حدس نیست. تصادف با اتباع خارجی؟ اصلاً قانون تصادف با اتباع غیر ایرانی چیست؟ همه اینها می تواند از درگیری های ذهنی ما در زمان رانندگی باشد. کشورمان ایران دارای اتباع مختلفی به ویژه از شرق و غرب آسیاست. اگر نگاهی به آمار و ارقام بیندازیم متوجه می شویم که چه درصد بالایی از اتباع کشور افغانستان، چین و ... در میهن ما مشغول امرار معاش و کار هستند. حال سوال اینجاست که در تصادف با اتباع خارجی، نرخ دیه و پرداخت آن چگونه تعیین و انجام می شود؟ پاسخ به این سوال یعنی چگونگی پرداخت دیه در تصادف با اتباع غیر ایرانی را در ادامه نوشته ایم. البته این قانون بیشتر در مردان متفاوت است. در زنان تصادف قانون شرایط یکسانی را حدوداً با اتباع ایرانی در نظر گرفته است.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

در قانون جدید برای حمایت از اشخاص ثالث زیان دیده نیز نوآوری وجود دارد. در قسمت ذیل نوآوریهایی که قانونگذار به نفع اشخاص ثالث مقرر کرده است، مورد بررسی قرار میگیرد. قانونگذار در قانون جدید مفهوم حادثه را توسعه داده و خسارت ناشی از قوف قاهره را مشمول حوادث رانندگی دانسته است. بند (پ) ماده ۱ قانون جدید در خصوص تعریف حادثه مقرر میدارد: حوادث: هرگونه سانحه ناشی از وسایل نقلیه موضوع بند (ث) این ماده و محمولات آنها از قبیل تصادم، تصادف، سقوط، واژگونی، آتشسوزی و یا انفجار یا هر نوع سانحه ناشی از وسایل نقلیه بر اثر حوادث غیرمترقبه. بر طبق این تعریف، هرگونه خسارت وارده به اشخاص ثالث ناشی از وسیله نقلیه که بر اثر قوف قاهره هم به وجود آمده باشد، مشمول این قانون بوده و شرکتهای بیمه مکلفاند آن را پرداخت کنند. بنابراین، به دلیل توسعه مفهوم حادثه، خسارات ناشی از وسیله نقلیه که بر اثر قوف قاهره به وجود آمده باشد، از موارد استثنای پوشش بیمه ذکر نشده است. یکی از عواملی که می تواند بصورت موثر قیمت بیمه شخص ثالث را کاهش دهد، تخفیف ها است. معمولاً شرکتهای بیمه برای افرادی که به درستی رانندگی کنند و با اتفاقاتی مانند تصادف روبرو نشوند، برای تشویق تخفیفی را در نظر می گیرند؛ صاحب راننده در زمان تمدید می تواند از آن تمديد استفاده کند و نرخ بیمه شخص ثالث خود را کاهش دهد. در تمامی بیمه های شرکت های بیمه مختلف بیمه، هیچ بند و قاعده ای مبنی بر وجود تفاوت پوشش ها در تصادف با اتباع افغانی یا دیگر کشورها وجود ندارد و تمامی پوشش ها برای همه افراد از هر کشوری یکسان می باشد. در هر صورت شرکت های بیمه باید در زمان تصادف با این افراد نسبت به پوشش خسارات بصورت کامل وارد عمل شود. قانون تصادف با اتباع خارجی تاثیری در قیمت اصلی بیمه نامه ندارد. شما چه بیمه نامه قسطی داشته باشید چه نقدی، چه بیمه نامه بلند مدت داشته باشید چه کوتاه، در زمان تصادف با اتباع غیر ایرانی هیچ تغییری در قیمت بیمه ثالث بوجود نمی آید. شما با داشتن برای مثال بیمه ثالث ۲۰۶ هیچ مبلغ اضافه تری را در زمان تصادف با افراد غیر ایرانی نباید پرداخت کنید. در صورت کارشکنی شرکت بیمه یا گذاشتن شرایط عجیب و غریب بهتر است با مسئول اصلی آن شرکت بیمه یا بیمه مرکزی تماس بگیرید. همچنین می توانید از طریق شکایات بیمه مرکزی اقدام کنید.

قانون جدید بیمه، مثل قانون اصالحی نوآوریهای زیادی دارد. در قانون جدید، عبارت «مسئولیت مدنی» از عنوان قانون حذف شده است و به همین دلیل، با توجه به اینکه در قانون جدید تنها تکلیف دارندگان اخذ بیمهنامه برای وسیله نقلیه است، بحث از مسئولیت مدنی دارنده منتفی است. جنبه بازدارندگی بیمه ثالث در قانون جدید بیشتر شده است و رانندگان مسبب حادثه در صورت تعدد حادثه رانندگی بخش بیشتری از خسارت را به عنوان فرانشیز متحمل میشوند. همچنین، تخفیفات بیمه، جنبه شخصی پیدا کرده و دارنده میتواند حتی در صورت انتقال وسیله نقلیه از این تخفیفات استفاده کند. قانونگذار برای تضمین پرداخت خسارت ناشی از حوادث رانندگی، خسارتآورده به اشخاص ثالث حتی بر اثر قوه قاهره را توسط شرکتهای بیمه قابل پرداخت دانسته است، ولی برای این که جلوی ورشکستگی شرکتهای بیمه را بگیرد، تکلیف ارائه خدمات بیمه را بر عهد شرکت بیمه ایران به عنوان یک شرکت دولتی قرار داده و بقیه شرکتهای تکلیفی به ارائه خدمات بیمه ندارند. قانونگذار برای ازبینبردن دغدغه بیمه گذار در صورت افزایش نرخ دیه، مقرر کرده که نیازی به اخذ الحاقیه نیست و شرکتهای بیمه و صندوق را مکلف کرده که پرداخت خسارت را به نرخ روز پرداخت کنند و شرایط پرداخت خسارت را تسهیل کرده است. ایراد وارده به قانون جدید این است که مثل قانون اصالحی نسبت به حوادث رانندگی بین وسایل نقلیه، تعدد اسباب و میزان خسارتآورده و همچنین مسئولیت شرکتهای بیمه در این خصوص تعیین تکلیف نکرده است. همچنین هر چند قانونگذار مقررات مختلفی برای تقویت جنبه بازدارندگی وضع کرده است، ولی همانطور که حوادث رانندگی نیاز به مقررات ویژه دارد، شرایط و قواعد مربوط به مسئولیت مدنی اشخاص درگیر در حوادث رانندگی نیز نیاز به مقررات ویژه دارد، قانون جدید با حذف مسئولیت دارنده و ارجاع شرایط مسئولیت به قواعد عمومی ممکن است باعث ناکارآمد شدن مقررات بیمه شود.

نحوه گرفتن خسارت بیمه ثالث برای افراد غیر ایرانی

در زمان تصادف با اتباع غیر ایرانی قطعاً به گرفتن خسارت از شرکت بیمه تان نیاز پیدا خواهید کرد. فراموش نکنید مبلغ پرداختی بیمه همان مبلغی باید باشد که برای تصادف با یک فرد ایرانی پرداخت می شود. برای انجام این پروسه باید مدارک زیر را همراه داشته باشید؛

- کروکی تصادف
- کروکی تایید شده پلیس راهنمایی رانندگی
- گزارش های اضافی و تشریحی پلیس
- رای مربوط به دادگاه تشکیل شده
- کارت شناسایی افراد متضرر شده (مجروح یا فوتی)
- جواز و اجازه نامه کفن و دفن
- گواهی فوت
- پرونده پزشکی مربوط به بیمارستان
- بیمه شخص ثالث دو طرف در تصادفات با خسارت مالی

تصادف با افراد غیر ایرانی

امروزه که زندگی و اتفاق هایش بیش از پیش غیرقابل پیش بینی شده اند، تصادفات و حوادث مختلف نیز از گذشته بیشتر انتظارمان را می کشد. آینده را نه کسی می تواند پیش بینی کند و نه کسی آن را ببیند، به همین دلیل می بایست از همین الان به فکر بود و از قبل برای چنین شرایطی آماده بود.

اگر قصد خرید بیمه شخص ثالث را دارید، ممکن است با روبرو شدن با بیش از ۲۰ شرکت بیمه ابتدا کمی سردرگم شوید و فکر کنید چه کار پیچیده و سختی را در پیش دارید. اما این گونه نیست و می توانید با مراجعه به سایت بیمه دات کام ابتدا قیمت و شرایط همه شرکت های بیمه را باهم مقایسه کنید و ببینید کدام شرکت این بیمه نامه را قسطی نیز می فروشد. همچنین با دیدن شرایط آنها، بهتر می توانید تصمیم بگیرید که بیمه بلند مدت بخرید یا کوتاه مدت.

دیه اتباع بیگانه

از منظر حقوق ایران، پرداخت دیه در صورت ورود آسیب و صدمه به دیگری مورد پذیرش قرار گرفته است، بدین منظور حتی اگر فرد حادثه دیده از اتباع بیگانه (افغانی، پاکستانی و...) باشد مورد حمایت قانون گذار می باشد، لذا به شخص حادثه دیده دیه تعلق می گیرد.

به اتباع بیگانه که به صورت غیر مجاز وارد کشور شده اند، دیه تعلق می گیرد و در این راستا تفاوتی فی مابین اتباعی که ورود قانونی داشته اند و اتباعی که ورود غیرمجاز داشته اند وجود ندارد و همگی مورد حمایت قانون می باشند.

قانون بیمه شخص ثالث در خصوص نوع اقامت یا تابعیت زیان دیده هیچ گونه شرط و محدودیتی ندارد، بدین شرح باید گفت: اتباع خارجی مجاز و غیر مجاز چنانچه در برخورد با وسایل نقلیه دچار حادثه شوند بدون هیچ قید و شرطی دیه آنها پرداخت می شود و شرکت بیمه هم نمی تواند به مقصر حادثه مراجعه کند.

کارگرانی که مطابق قانون مجوز اقامت و کار در کشور ایران را داشته باشند، همانند یک فرد ایرانی محسوب شده لذا اگر محل کار توسط کارفرما بیمه شده باشد دیه آنان از محل بیمه نامه پرداخت می شود لکن اگر کارگر به کارگرفته شده نه فاقد مجوز اقامت و نه مجوز کار باشد دیه از محل بیمه نامه پرداخت نمی شود.

در صورتی که کارگر فاقد مجوزات قانونی باشد کارفرما موظف به پرداخت دیه به حادثه دیده می باشد مع هذا اگر کارفرما از پرداخت دیه خودداری نمایند شخص حادثه دیده یا اولیای دم او می توانند با اعلام شکایت از کارفرما از مقصران حادثه تقاضای دیه کنند.

میزان دیه اتباع بیگانه در سال

دیه اتباع بیگانه مانند دیه اتباع ایرانی می باشد: بدین شرح مستنداً به قانون مجازات اسلامی مواد ۵۶۳ تا ۵۷۴ دیه اتباع بیگانه محاسبه می گردد.

میزان دیه کامل اتباع خارجه در ماه های عادی: ۶۰۰ میلیون تومان

میزان دیه کامل اتباع خارجه در ماه های حرام: ۶۸۰ میلیون تومان

ماههای حرام

مقصود از ماههای حرام، ماههایی می باشد که خداوند رعایت احترام آنها را بر مؤمنان واجب نموده است. حرام بودن این ماهها به این معناست که هتک این ماهها شدیدتر و بدتر از ماههای دیگر بوده، لذا عقاب گناهان و ثواب نیکی ها و حسنات در این ماهها بیشتر است.

ماههای حرام: رجب - ذی القعدة - ذی الحجه - محرم

دیه ماه های حرام سال ۱۴۰۱

با افزودن یک سوم مبلغ اعلام شده به دیه در ماههای عادی، دیه در ماه های حرام سال ۱۴۰۱ که مبلغ ۸۰۰ میلیون تومان بدست خواهد آمد.

تحلیل و بررسی

از نظر حقوق ایران، پرداخت دیه در صورت ورود صدمه و آسیب به دیگری مورد پذیرش است، اما اینکه اگر فرد حادثه دیده از اتباع بیگانه بوده و به طور غیر مجاز وارد کشور شده باشد آیا از حمایت های قانونی در این رابطه برخوردار هستند یا خیر اتباع بیگانه در رابطه با بیمه های شخص ثالث و مسئولیت از حمایت کامل قانونی بهره مند هستند، گفت: حمایت قانون از تمامیت انسانی به نحوی است که حتی اتباع فاقد مجوز اقامت و اشتغال از حمایت های قانونی بهره مند هستند. در بیمه مسئولیت که عمدتاً در پروژه های ساختمانی مطرح است افراد مختلفی اعم از مالک، سازنده، پیمانکاران ساختمانی و... دخیل هستند که در این صورت کارگران چه به طور مجاز و چه غیر مجاز چنانچه در اثنای فعالیت کاری دچار سانحه شوند شرکت بیمه خسارتی پرداخت نمی کند بلکه بر اساس نظریه وزارت کار یا کارشناس دادگستری با توجه به درصد مسئولیت در پیشامد حادثه، دیه پرداخت می شود.

قانون بیمه شخص ثالث در خصوص نوع اقامت یا تابعیت زیان دیده هیچ گونه شرط و محدودیتی ندارد، گفت: اتباع خارجی غیر مجاز چنانچه در برخورد با وسایل نقلیه دچار حادثه شوند بدون هیچ قید و شرطی دیه آنها پرداخت می شود و شرکت بیمه هم نمی تواند به مقصر حادثه مراجعه کند.

کارگری که مجوز اقامت در کشور و مجوز کار داشته باشد همانند یک فرد ایرانی محسوب می شود و دیه آنان از محل بیمه نامه پرداخت می شود اما در حالتی که نه فاقد مجوز اقامت و نه مجوز کار باشد دیه از محل بیمه نامه پرداخت نمی شود اما شخص حادثه دیده یا اولیای دم او می توانند با اعلام شکایت از کارفرما از مقصران حادثه تقاضای دیه کنند. با اشاره به محدودیت های اشتغال افراد فاقد مجوز کار در کشور گفت: مطابق قانون کار برای کارفرمایانی که اتباع بیگانه فاقد مجوز اقامت و اشتغال را به کار می گمارند مجازات کیفری در نظر گرفته شده است.

نتیجه گیری:

شرکت سهامی بیمه ایران مکلف است طبق مقررات این قانون و آیین نامه های مربوط به آن، با دارندگان وسایل نقلیه موضوع این قانون قرارداد بیمه منعقد کند. سایر شرکتهای بیمه متقاضی فعالیت در رشته بیمه شخص ثالث می توانند پس از اخذ مجوز از بیمه مرکزی اقدام به فروش بیمه نامه شخص ثالث کنند. بیمه مرکزی موظف است براساس آیین نامه اجرائی که به

پیشنهاد بیمه مرکزی و تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، برای شرکت‌های متقاضی، مجوز فعالیت در رشته شخص ثالث صادر کند. در آیین نامه اجرائی موضوع این ماده مواردی از قبیل حداقل توانگری مالی شرکت بیمه، سابقه مناسب پرداخت خسارت، داشتن نیروی انسانی و ظرفیت‌های لازم برای صدور بیمه نامه و پرداخت خسارت باید مد نظر قرار گیرد. شرکت‌هایی که مجوز فعالیت در این رشته بیمه‌ای را از بیمه مرکزی دریافت می‌کنند، موظفند طبق مقررات این قانون و آیین نامه‌های مربوط به آن، با کلیه دارندگان وسایل نقلیه موضوع این قانون قرارداد بیمه منعقد کنند. ادامه فعالیت در رشته شخص ثالث برای شرکت‌هایی که در زمان تصویب این قانون در رشته بیمه شخص ثالث فعال هستند، منوط به اخذ مجوز از بیمه مرکزی ظرف مدت دو سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون می‌باشد. بیمه شخص ثالث را می‌توانیم پرمخاطب‌ترین نوع بیمه در ایران بدانیم. با استفاده از بیمه شخص ثالث همه افرادی که در یک حادثه رانندگی دچار زیان‌های جانی می‌شوند، مشمول دریافت خسارت خواهند بود. به‌عنوان مثال، اگر فرد بیمه شخص ثالث داشته باشد، در صورت آسیب رسیدن به سایر سرنشینان یا افراد غیرسرنشین، بیمه خسارت‌های مربوط به درمان یا فوت را جبران می‌کند. شخص ثالث در نام این بیمه هم دقیقاً به افرادی غیر از راننده اطلاق می‌شود. در واقع، شخص اول همان مالک وسیله نقلیه، شخص ثانی شرکت بیمه یا بیمه‌گر و شخص ثالث کسی است که در یک حادثه تصادف دچار زیان‌های مالی و جانی شده است. بنابراین در صورت تصادف، شرکت بیمه همه افرادی را که در این حادثه آسیب دیده‌اند، تحت پوشش خود قرار می‌دهد.

در تمام کشورهای دنیا قوانین شهروندی و کشوری برای اتباع آن کشور و اتباع خارجی در تصادفات مغایرت دارد، ایران نیز از این قاعده جدا نیست. همانقدر که خود تصادف غیرقابل پیش‌بینی است اینکه از شانس مان با چه فردی هم تصادفی کنیم قابل حدس نیست. کشورمان ایران دارای اتباع مختلفی به ویژه از شرق و غرب آسیاست. اگر نگاهی به آمار و ارقام بیندازیم متوجه می‌شویم که چه درصد بالایی از اتباع کشور افغانستان، چین و ... در میهن ما مشغول امرار معاش و کار هستند. اینکه فرد مصدوم اتباع کدام کشور است، تفاوتی وجود ندارد. اگر او در تصادف خسارت‌های جانی و مالی دیده و دارای کارت تابعه باشد، بیمه باید خسارت را جبران کند. البته از آنجا که بیشتر اتباع خارجی کشور اهل کشور افغانستان هستند، از این رو نرخ تصادف با اتباع افغانستان بیشتر است؛ اما هیچ تفاوتی در بیمه آن‌ها وجود ندارد.

با داشتن بیمه شخص ثالث، زمانی که با شخص دیگری تصادف می‌کنید و آن‌ها نیز متضرر می‌شوند، بیمه ثالث به جبران خسارات وارده می‌پردازد. در بیمه شخص ثالث راننده شخص اول است و شخصی که با آن تصادف می‌کنیم، شخص سوم یا ثالث است. این شخص سوم هم می‌تواند ایرانی باشد و هم غیر ایرانی. در واقع قانون تصادف با اتباع خارجی باید برای همه اجرا شود.

پوشش‌های بیمه شخص ثالث در تصادف با اتباع غیر ایرانی

مهم‌ترین این پوشش‌های بیمه شخص ثالث به شرح زیر هستند:

- خسارت بدنی

در زمان تصادف با اتباع غیر ایرانی خسارت‌های بدنی مانند نقص عضو، فوت، هزینه‌های دارو و درمان ناشی از تصادف یا حادثه براساس نرخ دیه قابل جبران است.

- خسارت مالی

یکی دیگر از مهم ترین و بهترین پوشش های بیمه شخص ثالث، جبران خسارت های مالی است که به وسیله نقلیه شخص سوم وارد می شود. به زبان ساده تر هرگونه خسارتی که به ماشین یا موتور شخص سوم در تصادف وارد می شود، بوسیله شرکت بیمه جبران خواهد شد.

قیمت بیمه شخص ثالث هر سال از سوی سازمان بیمه مرکزی اعلام می شود، به همین دلیل نمی توان عدد ثابت و دقیقی را برای آن اعلام کرد. موارد زیر بیشترین تاثیر را به صورت سالیانه روی قیمت بیمه شخص ثالث دارند:

- تخفیف بیمه شخص ثالث
- داشتن جریمه دیرکرد بیمه شخص ثالث
- تعهد مالی انتخابی
- نوع و کاربری ماشین

به صورت کلی مبلغ حق بیمه با توجه به دیه مرد در ماه های حرام اعلام می شود. با توجه نوع کاربری خودرو مانند تاکسی یا آمبولانس به دلیل اینکه ریسک بیشتری دارند امکان افزایش نرخ نیز برای این دسته بیشتر وجود دارد.

یکی از عواملی که می تواند بصورت موثر قیمت بیمه شخص ثالث را کاهش دهد، تخفیف ها است. معمولا شرکت های بیمه برای افرادی که به درستی رانندگی کنند و با اتفاقاتی مانند تصادف روبرو نشوند، برای تشویق تخفیفی را در نظر می گیرند؛ صاحب راننده در زمان تمدید می تواند از آن تمديد استفاده کند و نرخ بیمه شخص ثالث خود را کاهش دهد.

در تمامی بیمه های شخص ثالث شرکت های بیمه مختلف بیمه، هیچ بند و قاعده ای مبنی بر وجود تفاوت پوشش ها در تصادف با اتباع افغانی یا دیگر کشورها وجود ندارد و تمامی پوشش ها برای همه افراد از هر کشوری یکسان می باشد. در هر صورت شرکت های بیمه باید در زمان تصادف با این افراد نسبت به پوشش خسارات بصورت کامل وارد عمل شود.

قانون تصادف با اتباع خارجی تاثیری در قیمت اصلی بیمه نامه ندارد. شما چه بیمه نامه قسطی داشته باشید چه نقدی، چه بیمه نامه بلند مدت داشته باشید چه کوتاه، در زمان تصادف با اتباع غیر ایرانی هیچ تغییری در قیمت بیمه ثالث بوجود نمی آید. شما با داشتن برای مثال بیمه ثالث ۲۰۶ هیچ مبلغ اضافه تری را در زمان تصادف با افراد غیر ایرانی نباید پرداخت کنید. در صورت کارشکنی شرکت بیمه یا گذاشتن شرایط عجیب و غریب بهتر است با مسئول اصلی آن شرکت بیمه یا بیمه مرکزی تماس بگیرید.

در زمان تصادف با اتباع غیر ایرانی قطعا به گرفتن خسارت از شرکت بیمه تان نیاز پیدا خواهید کرد. فراموش نکنید مبلغ پرداختی بیمه همان مبلغی باید باشد که برای تصادف با یک فرد ایرانی پرداخت می شود.

امروزه که زندگی و اتفاق هایش بیش از پیش غیرقابل پیش بینی شده اند، تصادفات و حوادث مختلف نیز از گذشته بیشتر انتظارمان را می کشد. آینده را نه کسی می تواند پیش بینی کند و نه کسی آن را ببیند، به همین دلیل می بایست از همین الان به فکر بود و از قبل برای چنین شرایطی آماده بود.

در بیمه شخص ثالث شرایطی برای ایرانی یا خارجی بودن اشخاص در نظر گرفته نشده است. در واقع پرداخت بیمه در تصادف با اتباع بیگانه هم دقیقا مانند تصادف با اتباع ایرانی است. شرکت های بیمه موظف هستند که خسارت های وارد شده به اتباع بیگانه را در تصادفات پرداخت کنند. در غیر این صورت، شما به عنوان بیمه گذار، حق دارید از شرکت مورد نظرتان شکایت کرده و خسارت را دریافت کنید. از طرفی خارجی یا ایرانی بودن شخص ثالث هیچ تاثیری در قیمت نهایی بیمه ندارد. به عنوان مثال،

با پرداخت مبلغ بیمه شخص ثالث پرآید می‌توانید در صورت تصادف با اتباع بیگانه بدون پرداخت هزینه اضافی از پوشش‌های بیمه استفاده کنید.

منابع:

۱. ابراهیمی، شهرام (۱۳۹۱)، جرم شناسی پیشگیری، چاپ دوم، تهران: نشر میزان.
۲. ابراهیمی، شهرام (۱۳۹۱)، مباحثی در علوم جنایی (تقریرات دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی).
۳. ارسنجانی، مهدی، رضا عبدالحسینی و احمد صادقی (۱۳۸۶)، کیسه هوا و تأثیر آن در کاهش تلفات رانندگی، تهران: انتشارات دفتر تحقیقات کاربردی راهور ناجا.
۴. اصغری، عبدالرضا و علی سرمدی واله (۱۳۹۱)، «پیشگیری اجتماعی از جرم در قانون پنجم برنامه توسعه»، آموزه‌های حقوق کیفری، سال ۲، شماره ۴.
۵. امیدی، جلیل (۱۳۸۸)، «رزیابی انتقادی طرح تشدید مجازات جرایم اخلال در امنیت روانی جامعه» در تازه‌های علوم جنائی، تهران: نشر میزان.
۶. اوملی، پاتریک (۱۳۹۸)، جرم و ریسک، ترجمه یزدان صیقل و امیر ایرانی، چاپ اول، تهران: انتشارات جنگل.
۷. بهروز، حجت اله، فرشید باباخانی و علیرضا سرکار (۱۳۸۸)، سامانه‌های مدیریت سرعت در نظام حمل‌ونقل و ترافیک، تهران: انتشارات شرکت کنترل ترافیک تهران.
۸. تن زاده، جواد (۱۳۸۷)، طرح هندسی و ایمنی راه، چاپ اول، تهران: انتشارات صناعی.
۹. جانی پور، کرم و مختار معروفی (۱۳۹۴)، پیشگیری از جرایم و تخلفات رانندگی، تهران: نشر کتاب آوا.
۱۰. چیگل، سالم (۱۳۸۹)، «بررسی علل حوادث رانندگی در ایران و مقایسه با سایر کشورها»، فصلنامه تازه‌های جهان بیمه، شماره ۷۳.
۱۱. حسینی، سیدمحمد (۱۳۹۰)، سیاست جنایی در اسلام و در جمهوری اسلامی ایران، تهران: انتشارات سمت.
۱۲. حسینی، سیدنواب (۱۳۸۹)، «پلیس و پیشگیری از تخلفات راهنمایی‌وراندگی و حوادث ناشی از آن»، تعالی حقوق، سال سوم.
۱۳. خدابخشی، عبدالله (۱۳۹۶)، حقوق بیمه و مسئولیت مدنی، چاپ اول، تهران: شرکت سهامی انتشار.
۱۴. دهشیری، مهدی (۱۳۹۳)، سیاست کیفری ایران در قبال تخلفات رانندگی با تأکید بر شیوه‌های پیشگیری، قم، پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد دانشگاه قم.
۱۵. رزنام دئییس، لوریسیو آرتور و داریس روبرت (۱۳۷۹)، «پیشگیری وضعی از جرم»، ترجمه رضا پرویزی، مجله حقوقی دادگستری، شماره ۳۲.
۱۶. روزن‌نام و همکاران، (۱۳۸۲)، پیشگیری وضعی از جرم، ترجمه محمدرضا حبیبی، تهران: معاونت آموزش ناجا.
۱۷. سلمان، محمد و دیگران (۱۳۸۷)، «بررسی عوامل مؤثر بر تصادفات جاده ای و ارائه راهکارهایی برای کاهش آن، مورد مطالعه: منظومه روستایی جنوب خور و بیابانک»، مجله پژوهش‌های جغرافیایی انسانی، شماره ۶۵.
۱۸. سوری، حمید، الهه عینی، کریم خسروی و محمدرضا مهماندار (۱۳۹۱)، «رزیابی قانون جدید رسیدگی به تخلفات رانندگی کشور از نظر کاربران حوزه ترافیک»، فصلنامه مطالعات راهور، سال ۹، شماره ۱۷.
۱۹. صیقل، یزدان (۱۳۹۷)، تحلیل حقوقی و جرم شناختی جرم در جامعه مخاطره‌آمیز، رساله برای دریافت درجه دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی، تهران، دانشکده حقوق دانشگاه شهیدبهشتی.
۲۰. صفاری، علی (۱۳۸۱)، «انتقادات وارده بر پیشگیری وضعی از جرم»، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۳۵-۳۶.
۲۱. صفاری، علی (۱۳۸۰)، «مبانی نظری پیشگیری از وقوع جرم»، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۳۳-۳۴.

۲۲. طباطبایی، سید عباس و امیراردلان داوودی منجزی (۱۳۸۷)، «تجزیه و تحلیل امکان سنجی استفاده از سیستم‌های هوشمند حمل‌ونقل در کلان شهرها با هدف کاهش بحران‌های ترافیکی»، فصلنامه علمی- تخصصی راهور، سال پنجم، شماره ۳.
۲۳. عزیزی، حمیدرضا (۱۳۸۴)، «تخلفات راهنمایی‌وراندگی و روش‌های پیشگیری در ایران»، نخستین کنفرانس بین‌المللی حوادث رانندگی و جاده‌ای، تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
۲۴. کوسن، موریس (۱۳۷۶)، «روابط میان پیشگیری وضعی و کنترل بزهکاری»، ترجمه دکتر علی حسین نجفی ابرندآبادی، مجله تحقیقات حقوقی، شماره ۱۹ و ۲۰.
۲۵. گسن، ریموند (۱۳۷۰)، «روابط میان پیشگیری وضعی و کنترل بزهکاری»، ترجمه علی حسین نجفی ابرندآبادی، مجله تحقیقات حقوقی، تهران، دانشگاه شهید بهشتی، شماره‌های ۱۹-۲۰.
۲۶. معتمدی، مجید و محمدحسین درویش متولی (۱۳۹۰)، ارزیابی و رتبه بندی عوامل مؤثر بر کاهش تصادفات جاده‌ای با تکنیک «AHP»، دومین کنفرانس ملی تصادفات جاده‌ای، سوانح ریلی و هوایی.
۲۷. محمدنسل، غلامرضا (بی‌تا)، «اصول و مبانی نظریه فرصت جرم»، فصلنامه حقوق دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، دوره ۳۷، پاییز، شماره ۳.
۲۸. نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۷۹)، «پیشگیری از بزهکاری و پلیس محلی»، نشریه امنیت، سال چهارم، شماره ۲۰.
۲۹. نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۸۲)، «پیشگیری از بزه کاری و پلیس محلی»، مجموعه مقالات پیشگیری از وقوع جرم، معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم، تهران: مرکز مطبوعات و انتشارات.
۳۰. وروایی، اکبر و علی فتاحی (۱۳۹۱)، «سیاست جنایی تقنینی در پیشگیری از تخلفات راهنمایی‌وراندگی»، فصلنامه مطالعات ترافیک، شماره ۲۴، بهار.
۳۱. وروایی، اکبر، علی فتاحی و وحید یآوری (۱۳۹۴)، «بررسی سیر تحول سیاست تقنینی ایران در کنترل جرایم و تخلفات رانندگی»، مطالعات پژوهشی راهور، شماره ۱۲.
۳۲. وروایی، اکبر و سمیرا سوری (۱۳۹۵)، «تأثیر تکنیک حذف بهانه‌ها در تخلفات رانندگی»، فصلنامه مطالعات مدیریت ترافیک، شماره ۴۲، پاییز.